

for Sparsommelighed. Jeg synes, der vilde have været ganske anderledes Grund til at glæde sig; hvis vi kunde sige, at der er en saadan Sundhed i Samfundet, at der ikke var saa megen Brug for Hjælp, som man oprindeligt havde tænkt sig. Jeg tror, at vi ikke bør tage disse humane og sociale Love som dogmatiske Ting, som saa sande og rigtige, at der ikke er noget at rette ved dem. Jeg tror, at disse stærkt voksende Summer — jeg skal ikke komme ind paa en Statistik, thi jeg er sikker paa, at der ikke er et eneste Medlem her i Salen, der ikke ved, at det er stærkt voksende Summer, her er Tale om — gøre det nødvendigt, at vi undersøge en lille Smule nøjere, hvilke Virkninger disse humane og sociale Love paa forskellig Maade have. Jeg vil i øvrigt ikke angribe disse humane og sociale Love, omend jeg ønsker, at forskellige Principper deri blive Genstand for en nøjere Overvejelse. Men jeg ser ikke rettere — og jeg har haft Lejlighed til at komme i Berøring med en hel Del af en Storstadsbefolkning —, end at disse Love have svækket det Princip, at det normale for Mennesker er Selvforsørgelsen, og dette Princip skulde vi ikke gerne have svækket, fordi det vilde medføre Følger saavel for de enkelte Mennesker som for Samfundet i dets Helhed, baade for Statskassen og for Kommunekasserne, Følger, som ingenlunde ere lette at bære. Jeg tror næsten, jeg tør sige, at det er blevet en almindelig Tankegang indenfor visse Kredse, at naar Mennesker ere blevne 60 Aar, er det den naturligste Ting af Verden, at saa skal Samfundet sørge for, at vedkommende faar Bolig, Føde og Klæder. Det er sikkert, at efter de humane og sociale Love have de paagældende Ret til saaledes at lade Samfundet sørge for sig; men deraf følger ikke, at det skulde være Normen, og jeg tror ikke, det er en sund og naturlig Tankegang, eller at den bringer de paagældende, som have denne Tankegang, Lykke.

Naar jeg nu fremsætter disse Tanker, er jeg ganske paa det rene med, at det er noget, som ikke vil klinge godt i adskilliges Øren, men det faar være. Mening er jo, at vi efter de Erfaringer, vi have gjort hver i sin Kreds, skulle yde vort Bidrag til, at vort Samfunds Økonomi kan blive den bedst mulige, og til at skabe den størst mulige Lykke. Og det er det, jeg tilsigter. Der er jo, som alle vide, indenfor Fagforeningerne en meget stærk Bestræbelse oppe for at faa fastslaaet en Minimumsdaglø; og i dette Møde have vi hørt noget om det samme. Den Mini-

mumsdaglø, som er bleven fastslaaet, har naturligvis adskillig gode Sider, ellers havde Fagforeningerne ikke arbejdet for den. Fagforeningerne vide godt, hvad de have gjort, naar de have krævet denne Minimumsdaglø; det var for at forhøje Arbejdslønnen og derved Levefoden, og det er der ikke noget at sige til. Men det er ikke saa sikkert, at Fagforeningerne, den Gang de fastslog denne Minimumsdaglø — nu tror jeg godt, de ville indrømme det —, indsaa, at den indeholder en Uretfærdighed overfor de Mennesker, som enten paa Grund af Alder, eller fordi de ikke have den fulde Arbejdsevne, eller maaske paa Grund af mindre Begavelse ikke, selv til Akkordpriser, kunne tjene denne Minimumsdaglø; thi det fører hurtigt til, at de blive udrangerede, saa at de ikke kunne faa stadigt Arbejde. Jeg tror — og jeg taler her af Erfaring —, at naar man anstiller en Undersøgelse med Hensyn til dem, som ere arbejdsløse, vil det vise sig, at det er Folk, som enten paa Grund af Alder eller paa Grund af mindre Dygtighed i deres Fag ikke kunne tjene Minimumsdaglønnen, og som derfor have faaet deres Afsked. Disse Folk vilde være vel-tjente med at gaa i Arbejde til Akkordpriserne og tage den Fortjeneste, som deres virkelige Arbejde kan skaffe dem. De vilde være mere tilfredse; thi man bliver ikke tilfreds ved at gaa ledig og stille Krav til Samfundet. Jeg tror ogsaa, at de gamle vilde være mere tilfredse; thi selv om de kunne taale Arbejdsløsheden, fordi Samfundet paa anden Maade skal sørge for dem, er det alligevel sikkert, at de altid føle, at de faa for lidt. Dette, at de gaa ledige, og at deres Levefod begrænses, medfører en betydelig Utilfredshed, og denne Utilfredshed tror jeg, man kunde fjerne, hvis man ikke havde Minimumsdaglønnen, i alt Fald ikke paa alle de Punkter, hvor der er Akkordarbejde, saa at det var tilladt saadanne Folk at arbejde efter Akkordpriser og tage den Daglø hjem, som de kunde faa. Jeg henstiller dette til velvillig Overvejelse for Fagforeningerne; jeg gør det ikke for at sige dem Ubehageligheder, men fordi jeg tror, at her er noget, som det var ønskeligt, at vi ved fælles Hjælp kunde rette lidt paa. Det er muligt, at jeg tager fejl, men jeg har virkelig den Tro, at ogsaa Socialdemokratiets Mænd ville være tilbøjelige til at give mig Ret i, at det er uheldigt, at der er et Samarbejde, som virker hen til at paabyrde Samfundet Udgifter, uden at det i Virke-